

Разом із тим, досягнення подовженого терміну зберігання супроводжується певними труднощами, пов'язаними з необхідністю збереження традиційних органолептичних характеристик продукту, контролю технологічних параметрів та підвищенням витрат на модернізацію виробництва. Це вимагає комплексного підходу до вдосконалення технології, який поєднує наукові дослідження, інженерні рішення та дотримання сучасних стандартів якості і безпечності харчових продуктів.

Таким чином, подальший розвиток технології виробництва сметани має бути спрямований на впровадження ресурсозберігаючих і інноваційних рішень, що дозволять не лише подовжити термін її зберігання, але й забезпечити високу якість, безпечність і відповідність вимогам сучасного споживача. Це створює передумови для зміцнення позицій продукції на внутрішньому та міжнародному ринках.

Список використаних джерел:

1. Гуд В. І. (ред.). Технологія молока і молочних продуктів : підручник <https://library.udau.edu.ua/assets/files/tehnologiya-moloka-i-molochnih-produktiv.pdf>
2. Технологія молока. Наукові праці Національного університету харчових технологій <https://dspace.nuft.edu.ua/>
3. ДСТУ 4418:2005. Сметана. Технічні умови https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=53863
4. Lactalis Ukraine. Офіційний сайт. <https://lactalis.com.ua/>

Діана ЗДУБЦЬКА

ЗВО спеціальності 181 «Харчові технології»

Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

Науковий керівник – д-р екон. наук, професор кафедри
готельно-ресторанної справи та туризму

Ірина БАНЄВА

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

У сучасних умовах розвитку світового господарства харчова промисловість виступає однією з найважливіших галузей економіки, яка забезпечує задоволення базових фізіологічних потреб населення та є

фундаментом продовольчої безпеки будь-якої держави. Її роль є надзвичайно вагомою не лише з економічної, але й із соціальної точки зору, оскільки рівень розвитку харчової промисловості безпосередньо впливає на якість життя населення, стан здоров'я суспільства та рівень соціальної стабільності.

У контексті сучасних глобалізаційних процесів значення харчової промисловості постійно зростає, що зумовлено активною інтеграцією національних економік у світовий простір, посиленням міжнародної конкуренції, а також стрімким розвитком науково-технічного прогресу. Харчова промисловість сьогодні являє собою складну багаторівневу систему, яка включає в себе не лише процеси переробки сировини, але й широкий спектр супутніх напрямів діяльності, таких як логістика, маркетинг, інноваційні розробки, контроль якості та безпечності продукції.

Особливої актуальності набуває дослідження тенденцій розвитку харчової промисловості в Україні та світі в умовах сучасних викликів, серед яких слід виділити нестабільність економічної ситуації, вплив глобальних кризових явищ, зміни клімату, зростання вимог до якості продукції, а також трансформацію споживчих уподобань. Усе це обумовлює необхідність глибокого аналізу сучасного стану галузі, визначення основних напрямів її розвитку та виявлення ключових проблем, що стримують її ефективне функціонування.

Сучасний розвиток харчової промисловості характеризується значною кількістю різноманітних тенденцій, які формують її новий вигляд та визначають перспективи подальшого функціонування. Однією з найбільш вагомих тенденцій є впровадження інноваційних технологій, що передбачає використання сучасного високотехнологічного обладнання, автоматизованих виробничих ліній, роботизованих систем та цифрових інструментів управління виробництвом.

Інноваційний розвиток дозволяє підприємствам значно підвищити ефективність виробництва, оптимізувати використання ресурсів, зменшити витрати та забезпечити стабільно високий рівень якості продукції. Водночас

впровадження новітніх технологій сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [1, с.5].

Не менш важливою тенденцією є цифровізація харчової промисловості, яка проявляється у широкому використанні інформаційно-комунікаційних технологій, систем автоматизованого управління виробництвом, аналітики великих даних та елементів штучного інтелекту. Це дозволяє забезпечити більш ефективний контроль за виробничими процесами, підвищити точність прогнозування та мінімізувати ризики виникнення помилок.

Важливим напрямом розвитку харчової промисловості є орієнтація на виробництво екологічно чистої та органічної продукції. У сучасному світі спостерігається зростання рівня екологічної свідомості населення, що зумовлює підвищення попиту на натуральні продукти харчування, які не містять шкідливих добавок та відповідають принципам здорового харчування. У зв'язку з цим підприємства змушені адаптувати свої виробничі процеси до нових вимог ринку, впроваджувати екологічно безпечні технології та дотримуватися принципів сталого розвитку [2, с.7].

Ще однією важливою тенденцією є розвиток функціональних продуктів харчування, які мають підвищену біологічну цінність та сприяють покращенню стану здоров'я людини. Такі продукти збагачуються різноманітними корисними компонентами, включаючи вітаміни, мінерали, пробіотики та інші біологічно активні речовини.

Слід також відзначити тенденцію до глобалізації харчових ринків, яка проявляється у розширенні міжнародної торгівлі, інтеграції виробничих процесів та поширенні єдиних стандартів якості. Україна активно інтегрується у світовий економічний простір, що сприяє адаптації національного законодавства до міжнародних норм та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції [3, с.12].

Поряд із позитивними тенденціями розвитку харчової промисловості існує низка серйозних проблем, які стримують її ефективне функціонування.

Однією з найважливіших є нестабільність сировинної бази, яка залежить від багатьох факторів, включаючи природно-кліматичні умови, рівень розвитку сільського господарства та економічну ситуацію в країні.

Зміни клімату, зниження родючості ґрунтів, коливання врожайності та інші фактори призводять до нестабільності постачання сировини, що ускладнює планування виробництва та призводить до зростання витрат [3, с.15].

Ще однією важливою проблемою є технічна відсталість значної частини підприємств харчової промисловості. Використання застарілого обладнання, недостатній рівень автоматизації та високі енерговитрати негативно впливають на ефективність виробництва та якість продукції.

Окремої уваги потребує проблема забезпечення якості та безпечності харчових продуктів. У сучасних умовах особливого значення набуває впровадження міжнародних стандартів якості та систем управління безпечністю, зокрема принципів НАССР, що дозволяє здійснювати контроль на всіх етапах виробництва та мінімізувати ризики для здоров'я споживачів [4, с.9].

Серед інших проблем слід відзначити зростання конкуренції на світовому ринку, залежність від імпортової сировини, недостатній рівень інвестицій та необхідність постійного вдосконалення продукції.

Глобалізаційні процеси, незважаючи на свої переваги, створюють також певні виклики для національних виробників, оскільки посилюють конкуренцію з боку великих транснаціональних корпорацій.

З метою подолання зазначених проблем необхідно реалізувати комплекс заходів, спрямованих на розвиток харчової промисловості. Передусім, важливо забезпечити державну підтримку підприємств, стимулювати інноваційну діяльність, залучати інвестиції та сприяти розвитку експортного потенціалу галузі [5, с.11].

Крім того, необхідно розвивати кадровий потенціал, підвищувати рівень професійної підготовки фахівців, впроваджувати сучасні освітні програми та розвивати наукові дослідження у сфері харчових технологій.

Отже, харчова промисловість України та світу перебуває на етапі глибоких трансформацій, що супроводжуються впровадженням інноваційних технологій, цифровізацією виробництва та зміною споживчих пріоритетів.

Водночас галузь стикається з рядом серйозних проблем, які потребують комплексного та системного вирішення. Серед них особливе місце займають питання забезпечення стабільності сировинної бази, модернізації виробництва, підвищення якості продукції та забезпечення її безпечності.

Подальший розвиток харчової промисловості можливий лише за умови ефективного поєднання інноваційного розвитку, державної підтримки, впровадження сучасних технологій та орієнтації на потреби споживачів.

Перспективи розвитку галузі пов'язані з переходом до сталого виробництва, активним впровадженням інновацій, розвитком органічного виробництва та зміцненням позицій національних виробників на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/771/97-%D0%B2%D1%80>
2. Державна служба статистики України. URL: <https://data.gov.ua/organization/derzhavna-sluzhba-statystyky-ukrayiny>
3. WHO. Healthy Nutrition and Food Safety. URL: <https://www.who.int/teams/nutrition-and-food-safety/safe-healthy-and-sustainable-diets>
4. Наукові праці з технології харчових виробництв. URL: <https://lib.chdtu.edu.ua/resursi/elektronni/vidannya-onlajn/kharchovi-tekhnologiji/item/640-naukovi-fakhovi-vydannia-ukrainy-zi-spetsialnosti-181-kharchovi-tekhnologii>